

13. poglavlje:

Kako postati dijelom zajednice

Djeca s oštećenjem vida su dio zajednice jednako kao i sva druga djeca. No, prečesto se slijepu djecu ne pušta iz kuće. Rijetko se igraju vani, šecu ili pomažu obitelji. Ta djeca imaju malo prilika upoznati druge ljude i drugi ljudi ne mogu upoznati njih. Ljudi čak mogu pomisliti da slijepa djeca ne mogu naučiti kako se nešto radi. Kada se slijepa djeca kreću zajednicom, ljudi mogu biti nesigurni u to kako razgovarati s njima ili kako se ponašati.

Kao roditelji, možete puno učiniti kako biste pomogli svom djetetu da postane aktivan član zajednice. Vodite dijete sa sobom kad god je moguće – kada idete po vodu, skupljate drvo ili kada idete na tržnicu, u školu, na religijske svečanosti i na sastanke i svečanosti zajednice. Usput opisujte što vidite i potičite ga da sluša zvukove i da dodiruje i miriše razne stvari. Upoznajte ga s ljudima i životinjama koje srećete i učite ga pozdravljati.

Kako članovi zajednice mogu pomoći

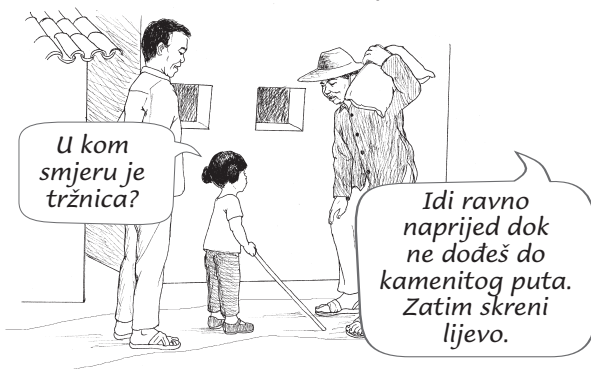
Članovi zajednice mogu naučiti da je dijete oštećena vida aktivno kao i ostala djeca. No, ono treba i posebnu pomoć pri upoznavanju s drugim ljudima i snalaženju u prostoru. Ljudima može biti neugodno s vašim djetetom dok im ne objasnite kako da se ponašaju.

► Kako da pomognete članovima zajednice družiti se s vašim djetetom

Potaknite ih da razgovaraju s vašim djetetom kad god ga vide. Zamolite ih da se predstave i da se obrate djetetu po imenu tako da zna da se njoj obraćaju. Objasnite da trebaju razgovarati izravno s njim, a ne raspitivati se kod drugih o njemu.

Potaknite ljude da pomognu vašem djetetu pronaći ono što traži. Članovi zajednice mogu naučiti usmjeriti dijete (vidi str. 111-113) tako da samo može pronaći ono što traži.

Potaknite ljude da odgovaraju na djetetova pitanja i da mu objašnjavaju razne stvari. Kako članovi zajednice budu upoznavali vaše dijete, shvatit će da ono može više nego što su mislili da je moguće.

Kako druga djeca mogu pomoći

Djeca mogu biti okrutna prema djetetu oštećena vida. Mogu biti okrutna zadirkujući ga, ismijavajući, oponašajući ili ga čak mogu ozlijediti. No, češće su okrutna tako da ga jednostavno izostave iz igara i onoga što rade.

► *Da pomognete djeci razumjeti kako je biti slijep*

Često se djeca okrutno ponašaju jer se boje onoga što ne razumiju. Kada bolje shvate, djeca mogu postati pomagač ili prijatelj drugom djetetu. Evo nekih igara koje djeci mogu pomoći da razumiju sljepoću:

Igra: Zamućeni vid

Djeca mogu saznati kako je onome tko slabo vidi ako:

stave nečije naočale s velikom dioptrijom ili izgrebene sunčane naočale

pokriju oči komadom tankog papira ili nekog drugog materijala kroz koji se samo malo vidi.

Da bih vidjela ova slova moram se ovoliko približiti. I još ih je teško razaznati.

Zatim dajte djeci da pokušaju razaznati nešto sa sitnim detaljima, kao što je uzorak na listu ili slova na limenci. Pitajte djecu kako je pokušati razaznati te stvari. Koliko su se morala približiti da bi dobro vidjela?

Igra: Vođenje slijepog djeteta

Neka se djeca rasporede u parove. Zavežite komad tkanine oko očiju jednog djeteta, tako da uopće ne vidi. Neka drugo dijete bude njegov vodič. Vodič vodi «slijepu» osobu u šetnju, daje joj da opipa različite stvari i pomaže da se sigurno kreće.

Nakon igre potaknite djecu na razgovor o sljedećim pitanjima:

- Kakav je osjećaj ne vidjeti?
- Jeste li se bojali?
- Čime vam je vodič pomogao, a čime nije?
- Što je mogao bolje učiniti?
- Jeste li vjerovali svom vodiču?

Igra: Opipom prepoznajte prijatelja

Svezite komad tkanine oko očiju jednog djeteta, tako da uopće ne vidi. Potom neka pokuša prepoznati svoje prijatelje tako da ih opipa. Isto tako može pokušati prepoznati različite predmete. Zatim pričajte o tomu kako je bilo ne moći vidjeti.

Igra: Koji je to miris?

Zavežite komad tkanine oko očiju svakog djeteta, tako da uopće ne vide. Zatim stavite ispred svakog djeteta nešto što ima jak miris, npr. oguljenu naranču, lišće čaja, sjemenke kave, bananu ili neko lokalno bilje. Neka djeca pokušaju prepoznati ove stvari po mirisu.

Nakon što djeca odigraju ove igre, objasnite im da se, budući da slijepi ljudi ne vide, njihova osjetila dodira, mirisa i okusa obično pojačaju.

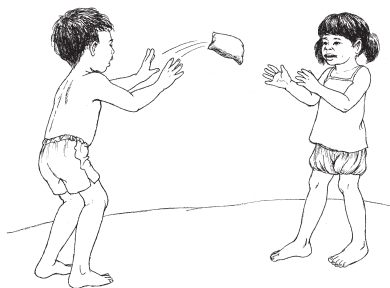
► **Kako pomoći djeci da uključe u svoje igre dijete oštećena vida**

Često djeca ne shvaćaju da se dijete oštećena vida može igrati s njima ako naprave sitne promjene u svojim igrama. Na primjer:

Kada je mogla čuti loptu, Rina se mogla pridružiti igri.

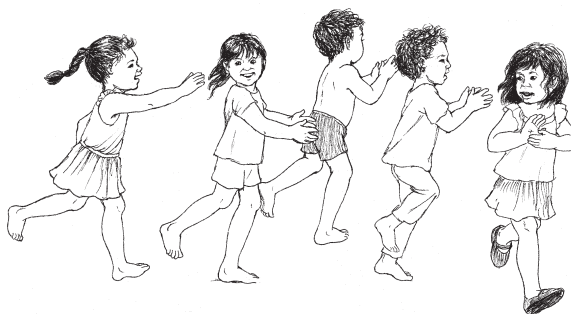
Evo još nekoliko prijedloga za uključivanje u igru djeteta oštećena vida:

Vrećicu ispunjenu grahom ili rižom može se koristiti umjesto lopte u igri dobacivanja. Vrećica će zveckati kod bacanja i hvatanja. Također se možete igrati hvatanja kotrljajući loptu po tlu. Dijete će čuti loptu kako se kotrlja i uhvatiti je.

Ako dijete može vidjeti jarke boje, upotrijebite jarko obojan materijal za izradu vrećice.

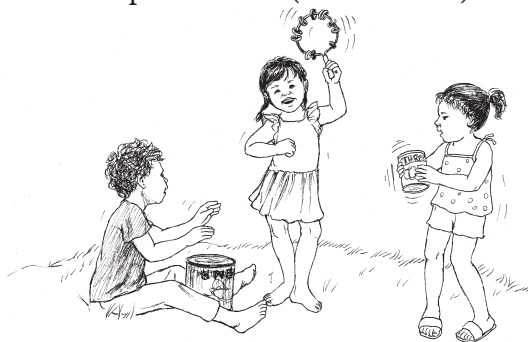
Dijete s oštećenjem vida može se igrati lovice ako druga djeca plješću ili zvižde dok trče ili ako na sebe pričvrste nešto što proizvodi zvukove.

Dijete s oštećenjem vida može naučiti preskakati preko užeta ako je za uže zavezano zvono.

Malo dijete može svirati na različite načine ako konzervu iskoristi kao bubanj, napravi čegrtaljku od konzerve ispunjene kamenjem ili na žicu naniže čepove s boca (vidi 175. str.).

Crtanje u mokrom pijesku ili blatu pomaže djetetu da osjeti ono što crta.

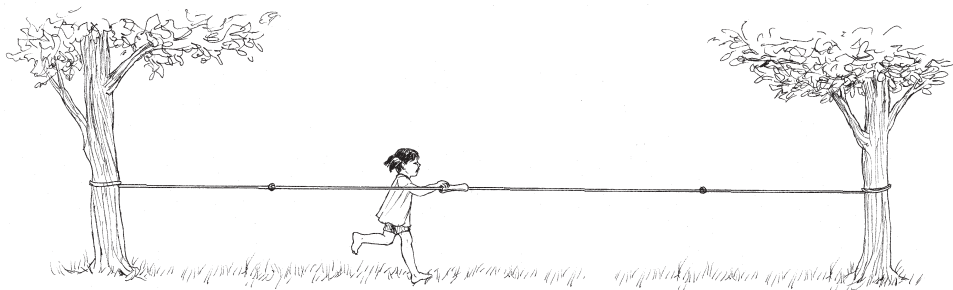
Dijete s oštećenjem vida može se utrkvati uz pomoć užeta svezanog između dva drveta, ovako:

Zavežite jedan kraj užeta oko drveta. Zatim napravite veliki čvor na užetu, 1 do 2 metra od drveta.

Na užu navucite nešto cjevasto, na primjer komad stabljike bambusa.

Zavežite drugi veliki čvor 1 do 2 metra od drugog drveta. Zatim zavežite užu oko drveta. Provjerite da cijev ne može prijeći preko čvorova.

Za još ideja pitajte djecu u svojoj zajednici da vidite tko se može dosjetiti najviše načina na koje se dijete s oštećenjem vida može uključiti u igru.

Zajednički projekti

Izgradnja igrališta je aktivnost koja može pomoći djeci i odraslim članovima zajednice da nauče raditi zajedno. Postoji nekoliko jednostavnih stvari koje čine prostore za igru zabavnim za svu djecu. Tako se djeca s oštećenjem vida neće osjećati izostavljenima. Od ovdje izloženih prijedloga korist će imati sva djeca u zajednici.

IZGRADNJA IGRALIŠTA

Za izgradnju je najbolje koristiti jeftine materijale dostupne u okolini i jednostavan način izgradnje. Igralište će pružiti djeci i roditeljima priliku da isprobaju različite igračke. Štogod se sviđa njihovom djetetu, roditelji to kasnije mogu napraviti kod kuće uz vrlo male troškove ili bez troškova. Zato je igralište napravljeno od grana drveća i drvenih motki, starih guma i drugog «otpadnog» materijala bolje od luksuznog, skupog igrališta izgrađenog od metala po visokoj cijeni.

Igralište za sve

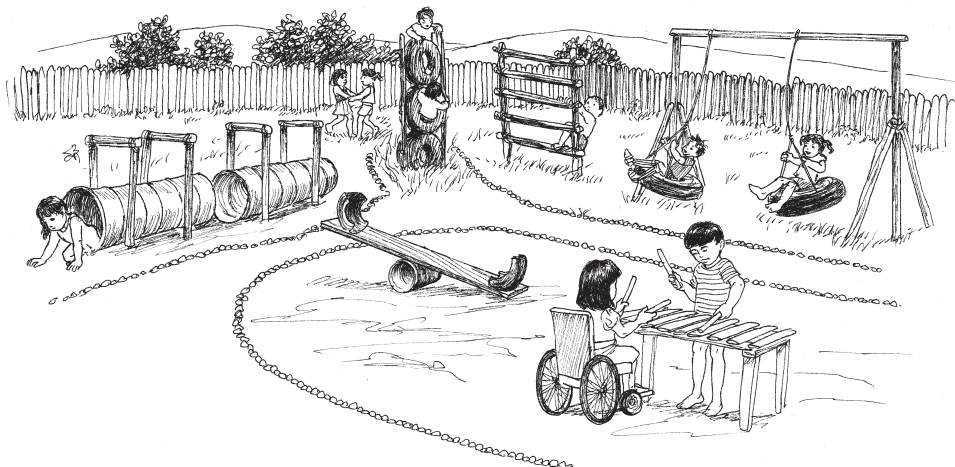
Ribaralta je izolirani gradić u Boliviji. Zbog loših cesta vožnja od Ribaralte do najbližeg grada traje 30 sati. To je siromašan grad. Nema vodovoda i mnogi stanovnici Ribaralte nemaju električnu energiju. Grupa roditelja djece s posebnim potrebama počela se sastajati svaka dva tjedna. Otkrili su da su postali stručnjaci za potrebe svoje djece.

Budući da su toliko naučili o problemima svoje djece, željeli su poučiti zajednicu o djeci s posebnim potrebama. Odlučili su sagraditi «igralište za svu djecu» koje će kroz igru zbližiti djecu s posebnim potrebama i ostalu djecu.

Izvorna ideja tih roditelja, za čije su ostvarenje predvidjeli tri radne nedjelje, prerasla je u puno veći projekt kako su ljudima padale na pamet nove ideje za igralište. Nagovorili su tvrtke i farme da im poklone cigle, čavle, drvenu građu i stabla. Izgrađeno igralište imalo je ogradu, klupe, stabla i opremu izrađenu od drveta iz okolice i odbačenih guma.

Djeca uživaju puzati kroz dobro očišćene stare bačve. Slijepa djeca uživat će u odzvanjanju svoga glasa u bačvama.

Pokušajte napraviti više vrsta ljuljački. Neka neke budu dovoljno niske da ih mala djeca mogu sama dosegnuti.

Djeca oštećena vida moći će pronaći i koristiti opremu za igru ako je obojana jarkim bojama. Slijepa djeca moći će se snalaziti ako staze imaju rubove i ako su neki dijelovi obrasli travom, a drugi nisu.

Djeca vole proizvoditi zvukove udarajući ili kuckajući po predmetima. Slijepa djeca će posebno uživati u ovakvoj igri.

Prijedlozi za igrališta

- Uključite što više ljudi u zajednici u izgradnju i održavanje igrališta. Igralište se mora redovito čistiti i popravljati, a za to je nužno planiranje i organiziranje.
- Neka igralište bude jednostavno i napravite ga od jeftinih materijala koji se mogu nabaviti u zajednici. Tako će ljudi moći kopirati zamisli i istu opremu izgraditi za djecu u svojim kućama.
- Za stupce koji se stavljaju u zemlju koristite vrste drveta koje ne trunu brzo. Dio koji će biti pod zemljom obojite rabljenim uljem, katranom ili nekom drugom tvari otpornom na kukce i gljivice.
- Ljuljačke se mogu objesiti na užad ili lance. Užad je jeftinija, ali se može brzo izlizati ili istrunuti. Plastično ili najlonsko uže neće istrunuti na kiši, ali će na suncu postati krhko i oslabjeti.
- Neka obavezno djeca budu uključena u planiranje, izgradnju i održavanje igrališta. Djeca mogu napraviti puno posla kad ih odrasli upute.